

ΘΑΝΑΣΗΣ ΧΡΗΣΤΟΥ

Καθηγητής Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας
στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών
της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Θανάσης Χρήστου είναι Καθηγητής Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών (Καλαμάτα) του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Γεννήθηκε το 1963 στις Θεσπιές Θηβών, όπου ολοκλήρωσε την εγκύκλια παιδεία του και στη συνέχεια σπούδασε Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία στη Φιλοσοφική Σχολή των Πανεπιστημίων της Θεσσαλονίκης, του Μονάχου και των Αθηνών.

Επίκεντρο των μελετών και των άρθρων του αποτελεί η Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία του Ελληνικού Κράτους (1830 έως σήμερα) και ειδικότερα η συγκρότηση των πολιτικών θεσμών, η ίδρυση του Πανεπιστημίου Αθηνών, οι ζυμώσεις του φοιτητικού κινήματος, η συγγραφή βιογραφιών σημαντικών προσωπικοτήτων που σημάδευσαν την ελληνική κοινωνία, η ανάδειξη άγνωστων πτυχών της ιστορίας της Κατοχής και της Αντίστασης μέσα από τα γερμανικά αρχεία και η διαμόρφωση των ιδεολογικών ρευμάτων στον μείζονα ελληνικό και ευρωπαϊκό χώρο κατά τον 19^ο, τον 20^ο και τον 21^ο αιώνα.

Το επιστημονικό του έργο απαρτίζεται από μία σειρά βιβλίων, μελετών και άρθρων.

Επίσης, έχει συμμετάσχει σε μία πληθώρα ελληνικών και διεθνών συνεδρίων και είναι μέλος αρκετών ομόλογων επιστημονικών ενώσεων και εταιρειών.

Από τον Σεπτέμβριο του 2004 έως σήμερα διδάσκει ανελλιπώς στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου το γνωστικό αντικείμενο της Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας.

Τον Σεπτέμβριο του 2016, με πρωτοβουλία του, ιδρύθηκε το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία: Νέες θεωρήσεις και προοπτικές», ενώ, τον Φεβρουάριο του 2017, πάλι με ενέργειές του συστάθηκε το «Εργαστήριο Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας» και τον Ιούλιο του 2018 ιδρύθηκε το Θερινό Σχολείο «Διαδρομές στη Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία» που λειτουργούν σήμερα υπό τη διεύθυνσή του. Τρεις ακαδημαϊκοί θεσμοί που στοχεύουν στην εκπαίδευση νέων ερευνητών και επιστημόνων και συμβάλλουν στην ανάδειξη κρίσιμων κεφαλαίων της Ελληνικής Ιστορίας του 19^{ου}, του 20^{ου} και του 21^{ου} αιώνα στη συνάφειά της με τον ευρωπαϊκό κόσμο και φυσικά μέσα από πρωτογενές υλικό ελληνικών και ξένων αρχείων (εκδόσεις, διεθνή συνέδρια, ερευνητικά προγράμματα, διαλέξεις, ανταλλαγές φοιτητών κ. ά.).

Διεύθυνση: Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών

Παλαιό Στρατόπεδο - Ανατολικό Κέντρο 24100 Καλαμάτα

Τηλέφωνα επικοινωνίας: 27210-65156, 6977-677042

Email: thachristou@yahoo.gr - christou@uop.gr

Δημοσιεύσεις

Βιβλία

► *Κωνσταντίνος Δημητρίου Σχινάς (1801-1857). Η ζωή - το έργο - η εποχή του*, Αθήνα 1998 (2003 η 1η Ανατύπωση) (Εκδ. Συλλόγου προς Διάδοσιν Ωφελίμων Βιβλίων)

► *Από την Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου (1821) έως την ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου (1947)*, Αθήνα 1999 (Εκδ. Δημιουργία)

► *Τα σύνορα του Ελληνικού Κράτους και οι διεθνείς συνθήκες (1830-1947)*, Αθήνα 1999 (Εκδ. Δημιουργία)

► *Προσεγγίσεις στη Νεότερη Ελληνική Ιστορία. Από το Ρήγα Βελεστινλή (1757-1798) έως την εμπλοκή της Ελλάδας στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο (1940-1941)*, Αθήνα 2001 (Εκδ. Πολεμικού Μουσείου)

► *Οι διασταυρούμενες διαδρομές της Βοιωτίας στον αθλητισμό και τον πολιτισμό*, Λιβαδειά 2002 (Εκδ. Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Βοιωτίας)

► *Το Κωπαιδικό Ζήτημα και οι κοινωνικοί αγώνες για την επίλυσή του (1865-1953). Ο Δημήτριος Γ. Παπασπύρου (1902-1987) και η συμβολή του στη διευθέτηση της Κωπαιδικής Υπόθεσης*, Αθήνα 2002 (Εκδ. Κέντρου Ανάπτυξης και Ανάπλασης Δυτικής και Νότιας Επαρχίας Θήβας)

► *Γεώργιος Π. Κρέμος (1839 - 1926). Ένας κορυφαίος Αραχωβίτης ιστορικός*, Αθήνα 2005 (Εκδ. Δήμου Αράχωβας)

► *Πολιτικές και κοινωνικές όψεις της Επανάστασης του 1821*, Αθήνα 2013 (Εκδ. Παπαζήση)

Ο ρόλος των Νέων στο Μέτωπο, την Κατοχή και την Αντίσταση (1940 - 1944) - Τα πολιτικοστρατιωτικά τεκμήρια, Αθήνα 2016, τ. 1 (Εκδ. Γενικής Γραμματείας Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων)

► *Ο ρόλος των Νέων στο Μέτωπο, την Κατοχή και την Αντίσταση (1940 - 1944) - Τα διπλωματικά τεκμήρια*, Αθήνα 2017, τ. 2 (Εκδ. Γενικής Γραμματείας Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων)

► *Πέτρος Σωκρ. Κόκκαλης (1896 – 1962). Ο αστός επαναστάτης ιατρός από τον αντιβενιζελισμό στο λενινισμό*, Αθήνα 2019 (Εκδ. Εργαστηρίου Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών [Καλαμάτα] του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου – 1^η Έκδοση)

► *Πέτρος Σωκρ. Κόκκαλης (1896 – 1962). Ο αστός επαναστάτης ιατρός από τον αντιβενιζελισμό στο λενινισμό*, Αθήνα 2019 (Εκδ. Λιβάνη – 2^η Έκδοση)

► *Petros Socrates Kokkalis (1896-1962). The bourgeois revolutionary doctor from anti-venizelism to leninism*, Αθήνα 2019 (Εκδ. Λιβάνη - 1^η Έκδοση)

► *Petros Socrates Kokkalis (1896-1962). The bourgeois revolutionary doctor from anti-venizelism to leninism*, Αθήνα 2020 (Εκδ. Λιβάνη και Εργαστηρίου Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών [Καλαμάτα] του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου - 2^η Έκδοση)

► *Χρονολόγιο της Επανάστασης του 1821. Νοηματοδοτώντας τα χρονικά οροθέσια του αγωνιζόμενου έθνους*, Τρίπολη 2021 (Εκδ. Περιφέρειας Πελοποννήσου)

► *Ιχνηλατώντας τη συμβολή της Καλαμάτας και της μεσσηνιακής ενδοχώρας στο έπος της ανεξαρτησίας. Σηματαωροί και αγωνιστές του 1821*, Καλαμάτα 2021 (Εκδ. Δήμου Καλαμάτας)

► *Tracing the contribution of Kalamata and Messinia's heartland to the epic of Independence. Milestones and fighters of 1821*, Καλαμάτα 2021 (Εκδ. Δήμου Καλαμάτας)

Μελέτες και άρθρα σε πρακτικά συνεδρίων, συλλογικούς τόμους, περιοδικά και εφημερίδες

► «Η Ιστορία της Αντιβασιλείας του Friedrich von Triersch», στα: *Πρακτικά του Ι' Πανελληνίου Ιστορικού Συνεδρίου*, Θεσσαλονίκη 1989, σ. 99-108

► «Die politische und bildungspolitische Situation in Griechenland im Spiegel der Korrespondenz K.D. Schinas' mit Fr. v. Thiersch (1831-1857)», στο: *Balkan Studies*, τ. 31₂ (1990), σ. 307-320

► «20ός αιώνας - Ένας αιώνας γερμανικής ιστορίας;», στην: *Τομή 301*, τχ. 2 (1990), σ. 89-91

► «Απόψεις σχετικά με την οργάνωση της εκπαίδευσης στις απαρχές της ίδρυσης του νεοελληνικού κράτους», στα: *Πρακτικά του ΙΑ' Πανελληνίου Ιστορικού Συνεδρίου*, Θεσσαλονίκη 1991, σ. 105-120

► «Η πολιτική αλληλογραφία του Fr. v. Thiersch με τον Κ. Δ. Σχινά», στο: *Ο Φρίντριχ Τιρς και η γένεση του ελληνικού κράτους από την σκοπιά του 20ου αιώνα*, Αθήνα 1991, σ. 125-143

► «Die politische Korrespondenz Thiersch mit Konstantin Demetrius Shinas», στο: *Friedrich Thiersch und die Entstehung des Griechischen Staates aus der Sicht des 20. Jahrhunderts*, Αθήνα 1991, σ. 141-156

► «Der Nachlass Thierschiana I und seine Bedeutung für die Griechische Geschichtsschreibung», στο: *Balkan Studies*, τ. 32₁ (1991), σ. 23-33

► «Έρευνα και καταγραφή των πηγών της νεοελληνικής ιστορίας στην Κρατική Βιβλιοθήκη και στο Κεντρικό Κρατικό Αρχείο του Μονάχου», στο: *Μνήμων*, τ. 13 (1991), σ. 302-308

- ▶ «Διεθνείς προσανατολισμοί και εξωτερική πολιτική της ενωμένης Γερμανίας», στην: *Τομή 301*, τχ. 3 (1991), σ. 98-100
- ▶ «Ο Κ. Δ. Σχινάς και η πρώτη Πρυτανεία στο Οθώνειο Πανεπιστήμιο (1837-1838)», στα: *Ιστορικά*, τχ. 17 (1992), σ. 371-384
- ▶ «Απόπειρα του Νικολάου Βοΐλα για ελληνοαλβανική συνεννόηση στις παραμονές του πρώτου παγκοσμίου πολέμου», στα: *Πρακτικά του ΙΒ΄ Πανελληνίου Ιστορικού Συνεδρίου*, Θεσσαλονίκη 1992, σ. 431-449
- ▶ «Ένα συμφωνητικό πώλησης αρχαιοτήτων κατά τον 19ο αιώνα!», στην: *Τομή 301*, τχ. 4 (1992), σ. 14-22
- ▶ «Ο Κ. Δ. Σχινάς και η πρώτη Πρυτανεία στο Οθώνειο Πανεπιστήμιο (1837-1838)», στα: *Πρακτικά του ΙΓ΄ Πανελληνίου Ιστορικού Συνεδρίου*, Θεσσαλονίκη 1993, σ. 303-322
- ▶ «"Σχέδιον περί εθνικής ανατροφής και δημοσίου παιδείας εις την Ελλάδα (1827)" του Αλέξανδρου Στούρτζα», στην: *Τομή 301*, τχ. 6 (1993), σ. 90-97
- ▶ «Πολιτικές διώξεις αρχαιολόγων: Η περίπτωση του Ανδρέα Μουστοξύδη (1785-1860)», στην: *Αρχαιολογία*, τχ. 46 (1993), σ. 76-80
- ▶ «Ο θεσμός του Οδηγού Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Αθηνών» στα: *Πρακτικά του ΙΔ΄ Πανελληνίου Ιστορικού Συνεδρίου*, Θεσσαλονίκη 1994, σ. 601-613
- ▶ «Το φοιτητικό κίνημα και το Πανεπιστήμιο Αθηνών στη δεκαετία του 1840», στο: *Septieme Congres International' d' Etudes du Sud-Est Europeen*, Αθήνα 1994, σ. 30
- ▶ «K. D. Schinas und das erste Rektorat an der Ottonischen Universität (1837-1838)», στο: *Balkan Studies*, τ. 35₂ (1994), σ. 301-316
- ▶ «Η 3η Σεπτεμβρίου 1843 και το Πανεπιστήμιο Αθηνών», στα: *Πρακτικά του ΙΕ΄ Πανελληνίου Ιστορικού Συνεδρίου*, Θεσσαλονίκη 1995, σ. 199-217
- ▶ «Ελληνισμός της Βορείου Ηπείρου και ελληνοαλβανικές σχέσεις (1897-1918)» (Επιμ. Β. Κόντης), (Κοινοφελές Ίδρυμα Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης), Αθήνα 1995
- ▶ «Το φοιτητικό κίνημα και η πρώτη του εκδήλωση στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (1839)», στα: *Πρακτικά του ΙΣΤ΄ Πανελληνίου Ιστορικού Συνεδρίου*, Θεσσαλονίκη 1996, σ. 289-308
- ▶ «Πόντος, η αλησμόνητη Πατρίδα», στο: *Ημερολόγιο του Πολεμικού Μουσείου για το 1996*, Αθήνα 1996

► «Η εμπλοκή των φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών στη συνωμοσία της Φιλορθόδοξης Εταιρείας (1839-1840)», στα: *Πρακτικά του ΙΖ΄ Πανελληνίου Ιστορικού Συνεδρίου*, Θεσσαλονίκη 1997, σ. 193-209

► «Ημερολόγιο» και «Σάτιρα», στην: *Εκπαιδευτική Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια (Εκδοτική Αθηνών)*, τ. 26 (1997) *Παγκόσμια Λογοτεχνία*, σ. 164-165 και 355-356

► «Ἡπειρος - 4000 χρόνια Ελληνικής Ιστορίας και Πολιτισμού» (Επιμ. Μ. Β. Σακελλαρίου), Αθήνα 1997 (δίγλωσση έκδοση της Εκδοτικής Αθηνών: ελληνική και αγγλική) - (Περίοδος των Νεοτέρων Χρόνων)

► Οδηγός Έκθεσης του Πανεπιστημίου Αθηνών και του Δήμου Αθηναίων με θέμα: *Το Όραμα του Ρήγα. Ο Ρήγας στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες* (Επιμ. Κ. Σβολόπουλος), Αθήνα 1998

► «Οι κινητοποιήσεις των φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών κατά τον εορτασμό της 25ης Μαρτίου 1841», στα: *Πρακτικά του ΙΗ΄ Πανελληνίου Ιστορικού Συνεδρίου*, Θεσσαλονίκη 1998, σ. 147-165

► «Τα Παιδιά του Πολέμου - Ημερολόγιο του Πολεμικού Μουσείου για το 1998 », στο: *Ο Μικρός Ρωμηός*, αρ. φ. 26 (1998), σ. 3

► «Ο Βασίλειος Οικονομίδης Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών (1843-1874)», στα: *Πρακτικά του ΙΘ΄ Πανελληνίου Ιστορικού Συνεδρίου*, Θεσσαλονίκη 1999, σ. 261-271

► «Die Gründung der Athener Universität», στο: *Das neue Hellas. Griechen und Bayern zur Zeit Ludwigs I.* (Κατάλογος της έκθεσης που οργανώθηκε στο Bayerisches National museum München από 9.11.1999 έως 13.2.2000), Μόναχο 1999, σ. 398-400

► «28η Οκτωβρίου 1940: διαπιστώσεις και πρωταγωνιστές» σε δίφυλλη αυτοτελή έκδοση του Ελληνο-Βρετανικού Κολεγίου, Αθήνα, Οκτώβριος 1999

► «Μνήμες του ελληνοϊταλικού πολέμου (1940-1941) ... σε εικόνες», στις: *Αναζητήσεις*, τχ. 11 (1999), σ. 29-30

► «Η διοικητική συγκρότηση του Δήμου Θεσπιέων και οι πρωταγωνιστές του (1830-1997)», στα: *Πρακτικά του Κ΄ Πανελληνίου Ιστορικού Συνεδρίου*, Θεσσαλονίκη 2000, σ. 299-312

► «Η ίδρυση του Πανεπιστημίου», στο: *Αθήνα Μόναχο. Τέχνη και Πολιτισμός στη νέα Ελλάδα* (Κατάλογος της έκθεσης που οργανώθηκε στην Εθνική Πινακοθήκη-Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου από 5.4. έως 3.7.2000), Αθήνα 2000, σ. 57-71

- ▶ «Οι Ολυμπιακοί Αγώνες στον 20ό αιώνα: Πολιτισμικά και ανθρωπιστικά μηνύματα», στα : *Τα Αθηναϊκά*, τχ. 105 (2000), σ. 35-44
- ▶ «Οι Θεσπιές από το μύθο στην ιστορία», στο: *Περιοδικό του Αθλητικού Συλλόγου Θεσπιών*, Θεσπιές 2002, σ. 1-4
- ▶ «Η "Πολυτρήρων" Θίσβη και οι διαδρομές της στην ιστορία», στο: *Περιοδικό του Αθλητικού Συλλόγου Θεσπιών*, Θεσπιές 2002, σ. 7-8
- ▶ «Θήβα: Σταυροδρόμι μύθων, ιστορίας και πολιτισμού», στο: *Πρόγραμμα του 58ου Βαλκανικού Πρωταθλήματος Στίβου Ανδρών-Γυναικών (Θήβα 12-13 Ιουλίου 2003)*, Αθήνα 2003, σ. 10-11
- ▶ Η ξενοκρατία στην Αίγυπτο και οι Βάρβαροι», στα: *Ιστορικά – Ελευθεροτυπία*, τχ. 19 (24.2.2000), σ. 28-35
- ▶ «Γάμοι και ... διαζύγια των πρωταγωνιστών», στα: *Ιστορικά – Ελευθεροτυπία*, τχ. 20 (2.3.2000), σ. 16-25
- ▶ «Αλέξανδρος Παπαναστασίου. Πάθος για τη Δημοκρατία», στα: *Ιστορικά – Ελευθεροτυπία*, τχ. 22 (16.3.2000), σ. 6-9
- ▶ «Η Δ' Συντακτική Συνέλευση. Το πέραςμα στην αβασίλευτη δημοκρατία», στα: *Ιστορικά – Ελευθεροτυπία*, τχ. 22 (16.3.2000), σ. 28-31
- ▶ «Ο "μεγάλος ασθενής"», στα: *Ιστορικά – Ελευθεροτυπία*, τχ. 24 (30.3.2000), σ. 16-17
- ▶ «Από τον Ζαΐμη στην αναχώρηση της ευρωπαϊκής δύναμης», στα: *Ιστορικά – Ελευθεροτυπία*, τχ. 51 (5.10.2000), σ. 48-49
- ▶ «Οι "Ιάπωνες" Εκσυγχρονιστές», στα: *Ιστορικά-Ελευθεροτυπία*, τχ. 72 (1.3.2001), σ. 32-35
- ▶ «Ο παράκλητος Ελευθέριος Βενιζέλος», στα: *Ιστορικά – Ελευθεροτυπία*, τχ. 92 (19.7.2001), σ. 14-19
- ▶ «Οι Συμμαχίες», στα: *Ιστορικά – Ελευθεροτυπία*, τχ. 104 (11.10.2001), σ.20-23
- ▶ «Οι στρατιωτικές επιχειρήσεις ως το 1917», στα: *Ιστορικά-Ελευθεροτυπία*, τχ. 123 (21.2.2002), σ. 26-37
- ▶ «Το κρίσιμο σημείο του πολέμου», στα: *Ιστορικά - Ελευθεροτυπία*, τχ. 124 (28.2.2002), σ. 14-26
- ▶ «Στρατιωτικό τοπίο και πρωταγωνιστές», στα: *Ιστορικά – Ελευθεροτυπία*, τχ. 149 (5.9.2002), σ. 24-37

- ▶ «Από τη σύλληψη έως την εκτέλεση», στα: *Ιστορικά – Ελευθεροτυπία*, τχ. 179 (3.4.2003), σ. 32-39
- ▶ «Η κήρυξη στα Σάλωνα και τη Λιβαδειά», στα: *Ιστορικά – Ελευθεροτυπία*, τχ. 229 (24.3.2004), σ. 38-41
- ▶ «Το χρονικό της σφαγής», στα: *Ιστορικά – Ελευθεροτυπία*, τχ. 241 (17.6.2004), σ.22-29
- ▶ «Πίνδαρος (518 – 438 π.Χ.)», στα: *Ιστορικά – Ελευθεροτυπία*, τχ. 272 (10.2.2005), σ. 24-29
- ▶ «Λοξή Φάλαγγα και Ιερός Λόχος», στα: *Ιστορικά – Ελευθεροτυπία*, τχ. 272 (10.2.2005), σ. 40-49
- ▶ «Εις αίσχος των Βαυαροφρόνων» στην: *Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία*, αρ. φ. 1208, 24-25 Μαρτίου 2001, σ. 42
- ▶ «Η θεσμική καθιέρωση της 25ης Μαρτίου ως εθνικής επετείου», στα: *Βοιωτικά Ανάλεκτα*, τχ. 4 (2000), σ. 17-19
- ▶ «Η πυρπόληση της Δαύλειας (5 Μαΐου 1943) και το ολοκαύτωμα του Διστόμου (10 Ιουνίου 1944): η απαρχή και το αποκορύφωμα της ιστορίας της αντίστασης στη Βοιωτία», στα: *Βοιωτικά Ανάλεκτα*, τχ. 5 (2000), σ. 38-39
- ▶ «Η πυρπόληση και καταστροφή της Δομβραΐνας, της Θίσβης και του Προδρόμου από τους Γερμανούς στις 29 Αυγούστου 1943», στα: *Βοιωτικά Ανάλεκτα*, τχ. 6 (2000), σ. 59-60 και 51
- ▶ «Η μάχη της Πέτρας και ο πρωταγωνιστής της Δημήτριος Υψηλάντης (12 Σεπτεμβρίου 1829)», στα: *Βοιωτικά Ανάλεκτα*, τχ. 8 (2000), σ. 85-87
- ▶ «Το αγνοημένο ολοκαύτωμα της Βοιωτίας: το Καλάμι και οι ήρωές του (11 Ιουνίου 1944)», στα: *Βοιωτικά Ανάλεκτα*, τχ. 11 (2001), σ. 33-36
- ▶ «Η Επανάσταση του 1821 και οι αγωνιστές της Βοιωτίας», στα: *Βοιωτικά Ανάλεκτα*, τχ. 22 (2003), σ. 124-126
- ▶ «Η μάχη της Πύλης και οι πρωταγωνιστές της (16 Οκτωβρίου 1943): Ο τραγικός ρόλος ενός πατέρα», στα: *Βοιωτικά Ανάλεκτα*, τχ. 25 (2003), σ. 163-166
- ▶ «Η πρόσκαιρη άνοδος των Θηβαίων και η καταστροφή της πόλης τους (335 π.Χ.)», στα: *Βοιωτικά Ανάλεκτα*, τχ. 34 (2005), σ. 305-308
- ▶ «Η Θήβα από τα βυζαντινά χρόνια έως τη νεότερη εποχή», στα: *Βοιωτικά Ανάλεκτα*, τχ. 36 (2005), σ. 337-339
- ▶ «Το πρώτο σχέδιο για την αποξήρανση της Κωπαΐδας (1833) μετά την ίδρυση του ελληνικού κράτους (1830) και ο εμπνευστής του Friedrich von Thiersch»,

στα: *Πρακτικά του ΚΑ΄ Πανελληνίου Ιστορικού Συνεδρίου*, Θεσσαλονίκη 2001, σ. 131-139

▶ «Πανεπιστήμιο Αθηνών: "Το Πανεπιστήμιο της Ανατολής"» στην: *Πεμπτοσύια*, αρ. τχ. 6 (2001), σ. 103-107

▶ «Ο πολιτικός χάρτης της Βοιωτίας την περίοδο της καχεκτικής δημοκρατίας (1946-1967)», στα: *Πρακτικά του ΚΒ΄ Πανελληνίου Ιστορικού Συνεδρίου*, Θεσσαλονίκη 2002, σ. 625-638

▶ «Ο καινοτόμος ιατρός Νικόλαος Κ. Λούρος (1898-1986) και η συμβολή του στη γλωσσική διαμάχη», στα: *Πρακτικά του ΚΓ΄ Πανελληνίου Ιστορικού Συνεδρίου*, Θεσσαλονίκη 2003, σ. 649-661

▶ «Αρχαία Βοιωτία και περιβάλλον», στα: *Πρακτικά του Συνεδρίου «Αειφορία και Περιβάλλον. Η ευρωπαϊκή και εθνική προοπτική»*, Αθήνα 2004, σ. 457-462

▶ «Η συμβολή του Γεώργιου Π. Κρέμου (1839 –1926) στη νεότερη ιστορία της Βοιωτίας», στα: *Πρακτικά του Α΄ Διεθνούς Συνεδρίου Ρούμελης «για τον πολιτισμό και την ανάπτυξη» του Πνευματικού Κέντρου Ρουμελιωτών (Λαμία 14-17 Σεπτεμβρίου 2001)*, Αθήνα χ. χ., σ. 243-259

▶ «Η ίδρυση του Πανεπιστημίου της Σμύρνης και ο Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή», στα: *Πρακτικά του 2ου Συμποσίου του ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ. του Δήμου Νέας Ιωνίας «Ο Ελληνισμός της Μικράς Ασίας από την αρχαιότητα μέχρι τη Μεγάλη Έξοδο. Παιδεία – Εκπαίδευση στις αλησμόνητες πατρίδες της Ανατολής»*, Αθήνα 2006, σ. 258-285

▶ «Ο Ελευθέριος Βενιζέλος στην πολιτική σκηνή (1909-1910)», στην: *Ιστορία των Ελλήνων*, τ. 11 (2006), σ. 444-483

▶ «Το εκπαιδευτικό σύστημα (1881-1910). Αιτήματα, μεταρρυθμίσεις και ελλείμματα», στην: *Ιστορία των Ελλήνων*, τ. 11 (2006), σ. 484-525

▶ «Το ιδεολογικό βεληνεκές του βίου και των αγώνων του Ιωάννη Μακρυγιάννη (1797-1864)», στα: *Πρακτικά της Ημερίδας για τον Ιωάννη Μακρυγιάννη (8.12.2007) οργανωμένη από τη Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου*, Καλαμάτα 2007, σ. 33-45

▶ «Οι διασταυρούμενες σχέσεις της γελοιογραφίας με την πολιτική. Ο Ιωάννης Μακρυγιάννης υπογράφει την πρώτη γελοιογραφική κριτική», στα: *Πρακτικά της Ημερίδας για τον Ιωάννη Μακρυγιάννη (8.12.2007) οργανωμένη από τη Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου*, Καλαμάτα 2007, σ. 47-63

▶ «Ιωάννης Νικολαΐδης Λεβαδεύς (1800-1871). Ο πρώτος Βοιωτός Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών», στα: *Πρακτικά του Δ' Διεθνούς Συνεδρίου της Εταιρείας Βοιωτικών Μελετών*, Αθήνα 2008, τ. 4β, σ. 475-489

▶ «Τρεις σταθμοί της Επανάστασης του 1821 στη Μεσσηνία», στη : *Μεσσηνία: Συμβολές στην ιστορία και στον πολιτισμό της*, Αθήνα 2012, σ. 373-479 (Εκδ. Παπαζήση)

▶ «Ο Λάμπρος Κατσώνης (1752 – 1804) και οι σχέσεις του με τον νεοελληνικό διαφωτισμό», στο: *Παρνασσός*, τ. 54 (2012) - (κυκλοφόρησε το 2014), σ. 344 - 371

▶ «(Η Αράχωβα) από την ίδρυση του ελληνικού κράτους έως σήμερα», στην: *Αράχωβα. Ο τόπος και οι άνθρωποι (Επιμ. Γ. Καστανάς)*, Αθήνα 2015, σ. 77 – 90

▶ «Η Αράχωβα του Παρνασσού στα μονοπάτια της Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας (1830 – 2017)», στην: *Επιστημονική Επετηρίς της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου*, τ. 1 (2016), σ. 179-219

▶ «Η ναυμαχία του Ναυαρίνου (8/20.10.1827) και η συμβολή της στο έπος της ελληνικής ανεξαρτησίας», στο: *Η ναυμαχία του Ναυαρίνου. Το έπος της Ελληνικής Ανεξαρτησίας*, Αθήνα 2017, σ. 9-30 (Εκδ. ΕΛΤΑ)

▶ «Petros Sokr. Kokkalis (1896-1962) und seine akademischen Errungenschaften in Berlin», στο: M. Hillemann - M. Pechlivanos (Hg.), *Deutsch-griechische Beziehungen im ostdeutschen Staatssozialismus (1949-1989): Politische Migration, Realpolitik und interkulturelle Begegnung*, Berlin 2017, σ. 165-178

▶ «Οι επιστημονικές και πολιτισμικές σχέσεις του Πέτρου Σωκρ. Κόκκαλη (1896-1962) με τη Σοβιετική Ένωση στα κρίσιμα χρόνια της πολιτικής υπερορίας του (1949-1962)», στα: *Πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου Χίλια χρόνια Ελληνορωσικές σχέσεις: Ιστορία και πολιτισμός (13-14 Ιανουαρίου 2017)*, Αθήνα 2017, σ. 439-452

▶ «Οι πολιτικοστρατιωτικές συνθήκες στην επαναστατημένη Ελλάδα λίγο πριν από τη ναυμαχία του Ναυαρίνου (8/20 Οκτωβρίου 1827)», στα: *Πρακτικά του Συνεδρίου Πύλος: Ιστορία και Πολιτισμός*, Πύλος 2019, σ. 39 – 49

▶ «Αθέατες πτυχές της ναυμαχίας του Ναυαρίνου (8/20 Οκτωβρίου 1827): Διαπιστώσεις, στρατηγικές και προσδοκίες», στα: *Πρακτικά του Συνεδρίου Πύλος: Ιστορία και Πολιτισμός*, Πύλος 2019, σ. 50 – 57

▶ «Πέτρος Σωκράτους Κόκκαλης. Ο ανατρεπτικός ιδεολόγος ιατρός με το κοινωνικό όραμα», στη: *Νέα Σελίδα*, 2.2.2020, σ. 61

- ▶ «Ο διαχρονικός Έλληνας Οδυσσέας: Ο Πέτρος Σωκράτους Κόκκαλης, 58 χρόνια από το θάνατό του», στην ιστοσελίδα: *HellasJournal*, 16.6.2020
- ▶ «Ο Κωνσταντίνος Στεφ. Καραθεοδωρή (1873-1950) και οι “Αυτοβιογραφικές Σημειώσεις” του», στην: *Επιστημονική Επετηρίς της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου*, τ. 2 (2017) – Αθήνα 2020, σσ. 40 περ. (υπό δημοσίευση)
- ▶ «Η Φιλική Εταιρεία, η προετοιμασία για την Επανάσταση και οι πρωταγωνιστές της», στο: *Το Βήμα*, αρ. φ. 180, 24.1.2021, σ. 40
- ▶ «Η τελική απόφαση για την Επανάσταση και ο εμπνευστής της Αλέξανδρος Υψηλάντης (1792-1828)», στο: *Το Βήμα*, αρ. φ. 183, 14.2.2021, σ. 38
- ▶ «Τι ήταν οι κλέφτες και οι αρματολοί και ποια η προσφορά τους στην επιβίωση του έθνους;», στο: Ένθετο της εφημερίδας *Η Καθημερινή «21 απαντήσεις για το 1821»*, 21.3.2021, σ. 32-39
- ▶ «Υπήρξαν κοινωνικές ή πολιτικές δυνάμεις που αντιτάχθηκαν στην Ελληνική Επανάσταση;», στο: Ένθετο της εφημερίδας *Η Καθημερινή «21 απαντήσεις για το 1821»*, 21.3.2021, σ. 48-55
- ▶ «Ποια είναι η ημερομηνία κήρυξης της Επανάστασης;», στο: Ένθετο της εφημερίδας *Η Καθημερινή «21 απαντήσεις για το 1821»*, 21.3.2021, σ. 56-61
- ▶ «Οι διπλωματικές διεργασίες για την οριστική διευθέτηση του ελληνικού ζητήματος, 1831-1832», στο: *1821 η Επανάσταση των Ελλήνων* (Θ. Βερέμης-Α. Κλάψης Επιμ.), Αθήνα 2021, σ. 359-384
- ▶ «Η εκδήλωση της Επανάστασης στην Καλαμάτα και η αποτίναξη του οθωμανικού ζυγού (23 Μαρτίου 1821)», στην: *Αεροπορική Επιθεώρηση*, τχ. 121 (Μάρτιος 2021), σ. 4-21
- ▶ «Ο εμφύλιος πόλεμος από τη δολοφονία του Ιωάννη Καποδίστρια έως την άφιξη του Όθωνα στην Ελλάδα», στο: *1821 δύο αιώνες μυθ-ιστορία-Εφημερίδα Documento*, 30.5.2021, σ. 140-159
- ▶ «Παπαφλέσσας και Αλέξανδρος Υψηλάντης σε διασταυρούμενες ή συγκρουσιακές πορείες;», στο: *Documento*, 4.7.2021, σ. v14-15
- ▶ «Η παιδεία και το Πανεπιστήμιο από την εκδήλωση της Επανάστασης του 1821 έως την έναρξη του αστικού εκσυγχρονισμού του ελληνικού κράτους (1909)», στο: *1821 Από την Επανάσταση στο Κράτος* (Κ. Ε. Μπότσιου-Σ. Ριζάς Επιμ.), Αθήνα 2021, σ. 319-347

► «Η “Σάλπιγξ Ελληνική” και το πανόραμα του επαναστατικού τύπου (1821-1830)», στο: *Σάλπιγξ Ελληνική. 200 χρόνια από την έκδοση της πρώτης εφημερίδας στην ελεύθερη Ελλάδα-Εκδόσεις «Ελευθερία»*, Καλαμάτα 2021, σ. 49-54

Πρόλογοι σε βιβλία

► Γ. Θ. Χαρίτος, *Η μάχη της Αράχωβας υπό τον στρατάρχη Γ. Καραϊσκάκη και οι συντελεσταί της (18-24 Νοεμβρίου 1826)*, Αθήνα 2001, σ. 9-10

► Γ. Θ. Χαρίτος, *Ο θάνατος του Γ. Καραϊσκάκη. Μια νεώτερη ανακάλυψις*, Αθήνα 2002, σ. 5-6

► Γ. Δ. Μήτσαϊνας, *Ελληνικά φτερά στην Κύπρο. Επιχειρήσεις 1964 – 1974 όπως τις έζησαν και τις αφηγούνται οι πρωταγωνιστές*, Αθήνα 2005, σ. 12-13

► C. M. Woodhouse, *Η ιστορία ενός λαού. Οι Έλληνες από το 324 έως σήμερα*, Αθήνα 2008, σ. 9-15

► Χ. Πετρούλιας, *Η αιχμαλωσία μου και η ζωή των πολιτικών προσφύγων στην Τασκένδη (1949-1956)*, Αθήνα 2012, σ. 13-14

► Π. Χ. Κουμάντος, *Σπουδή του βίου και της πολιτείας του Αλέξανδρου Κουμουνδούρου (1815 - 1883)*, Καλαμάτα 2015, σ. 7 – 10

► Π. Χ. Κουμάντος, *Παναγής Τσαλδάρης. Ο Βράχος*, Καλαμάτα 2020, σ. 7-8

► Δ. Κ. Γιαννακόπουλος, *Η εξεγερόμενη Ευρώπη του 1820-21. Τα δυτικοευρωπαϊκά κινήματα και η έναρξη της ελληνικής Επανάστασης*, Θεσσαλονίκη 2021, σ. 11-12

► Ένωση Μεσσηνίων Συγγραφέων, *Από το '21 στο 2021*, Καλαμάτα 2021, σ. 9-11

► Δ. Θ. Κανελλόπουλος-Ι. Μ. Μιχαλακόπουλος, *Ιωάννης Θεοφιλόπουλος ή Καραβόγιαννος (1790-1885). Ο Γορτύνιος αγωνιστής της στεριάς και της θάλασσας...*, Αθήνα 2021, σ. 5-7

Βιβλιοκριτικά δοκίμια και βιβλιοκρισίες

► I. Wilharm, *Die Anfänge des griechischen Nationalstaates (1833-1843)*, München-Wien 1973, στο: *Balkan Studies*, τ. 28₂ (1987), σ. 397-402

- ▶ H. Kocój, *Wielka Rewolucja Francuska a Polska*, Warszawa 1987, στο: *Balkan Studies*, τ. 28₂ (1987), σ. 404-405
- ▶ H. Kocój, *Obrady Sejmu Wielkiego w swietle relacji poslaAustriackiego w Warszawie*, Warszawa-Kraków 1988, στο: *Balkan Studies*, τ. 28₂ (1987), σ. 406-407
- ▶ D. Karel, *The Time of the Thunderer. Mikhail Katkov, Russian Nationalist Extremism and Failure of the Bismarkian System (1871-1887)*, N. York 1988, στο: *Balkan Studies*, τ. 29₂ (1988), σ. 359-364
- ▶ D. Karel, *Lost Illusions. Russia Policies towards Bulgaria in 1877-1887*, Uppsala 1988, στο: *Balkan Studies*, τ. 29₂ (1988), σ. 364-369
- ▶ M. A. Hatschikjan, *Tradition und Neuorientierung in der bulgarischen Aussenpolitik (1944-48)*, München 1988, στο: *Balkan Studies*, τ. 29₂ (1988), σ. 371-379
- ▶ B. K. Kiraly, A. A. Nofi, *East Central European War Leaders: Civilian and Military*, Columbia 1988, στο: *Balkan Studies*, τ. 29₂ (1988), σ. 388-390
- ▶ J. Reuter, *Die Albaner in Jugoslawien. Untersuchungen zur Gegenwartskunde Südosteuropas*, München 1982, στο: *Balkan Studies*, τ. 30₁ (1989), σ. 161-166
- ▶ W. Roustopani-Sourla, S. Flogatis, Georg Ludwig von Maurer. *Die Wittelsbacher in Griechenland als Nachtrag zu dem Buche das «Griechische Volk»*, Athen-Komotini 1987, στο: *Αρμενόπουλος*, τ. 12 (1988), σ. 1272-1273
- ▶ T. Stammen, *Die Weimarer Republik. Das schwere Erbe (1918-1923)*, München 1987, στο: *Δίκαιο και Πολιτική*, τ. 19-20, σ. 275-278
- ▶ J. H. Wolfe, G. Heinritz, R. Hilf, L. Kellner, *Zypern. Macht oder Land teilen?*, München 1987, στο: *Δίκαιο και Πολιτική*, τ. 19-20, σ. 278-282
- ▶ Σ. Χ. Σελιανίτης, *Οι σκοτεινές διαδρομές της γεωργικής πολιτικής (1962-1999)*, Αθήνα 1999, στις: *Θεσπιές άλλοτε και τώρα*, αρ. φ. 12 (2000), σ. 15
- ▶ Ελληνογερμανική πνευματική «Φιλία», στην: *Ελευθεροτυπία*, 22.6.2005, σ. 30
- ▶ Φ. Β. Πέρρα, *Ο Λέων εναντίον της Ημισελήνου. Ο πρώτος βενετοοθωμανικός πόλεμος και η κατάληψη του ελλαδικού χώρου (1463-1479)*, Αθήνα 2009, στο: *Πλάτων*, τ. 58 (2012), σ. 356-358
- ▶ Ε. Ιντζέμπελης, Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή. *Μυθιστορηματική Βιογραφία*, Αθήνα 2019, στη: *Μακεδονία*, 10.5.2020, σ. 46

Συμμετοχές σε Επιτροπές Αξιολόγησης Βιβλίων Ιστορίας

▶ Συμμετοχή στην Επιτροπή Αξιολόγησης του βιβλίου Ιστορίας Γενικής Παιδείας της Β΄ Τάξης Ενιαίου Λυκείου του Υπουργείου Παιδείας *Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου 565-1815*, έκδοση του ΟΕΔΒ, Αθήνα 2001

▶ Συμμετοχή στην Επιτροπή Αξιολόγησης του βιβλίου Ιστορίας Γενικής Παιδείας Γ΄ Τάξης Γενικού Λυκείου και Δ΄ Τάξης Εσπερινού Λυκείου του Υπουργείου Παιδείας *Ιστορία του Νεότερου και του Σύγχρονου Κόσμου (από το 1815 έως σήμερα)*, έκδοση του ΟΕΔΒ, Αθήνα 2007